

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0355/2002

14 oktober 2002

VERSLAG

over het speciaal verslag van de Europese Ombudsman aan het Europees Parlement naar aanleiding van de ontwerpaanbeveling aan de Europese Commissie in klacht 242/2000/GG (C5-0276/2002 – 2002/2134(COS))

Commissie verzoekschriften

Rapporteur: Jean Lambert

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	4
ONTWERPRESOLUTIE	5
TOELICHTING	8

PROCEDUREVERLOOP

Bij schrijven van 15 november 2001 deed de Europese Ombudsman het speciaal verslag naar aanleiding van de ontwerpaanbeveling aan de Europese Commissie in klacht 242/2000/GG (2002/2134(COS)) toekomen aan het Parlement.

Op 1 juli 2002 gaf de Voorzitter van het Parlement kennis van de verwijzing van het speciaal verslag van de Europese Ombudsman naar de Commissie verzoekschriften als commissie ten principale (C5-0276/2002).

De Commissie verzoekschriften benoemde reeds op haar vergadering van 22 november 2001 Jean Lambert tot rapporteur.

De commissie behandelde het speciaal verslag en het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 10 juli, 11 september en 8 oktober 2002.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Vitaliano Gemelli (voorzitter), Astrid Thors (ondervoorzitter), Jean Lambert (rapporteur), Felipe Camisón Asensio, Michael Cashman, Marie-Hélène Descamps, Glyn Ford, Janelly Fourtou, Laura González Álvarez, Margot Keßler, Ioannis Marinos, Christian Ulrik von Boetticher, Rainer Wieland, Eurig Wyn en Stavros Xarchakos.

Het verslag werd ingediend op 14 oktober 2002.

ONTWERPRESOLUTIE

Resolutie van het Europees Parlement over het speciaal verslag van de Europese Ombudsman aan het Europees Parlement naar aanleiding van de ontwerpaanbeveling aan de Europese Commissie in klacht 242/2000/GG (C5-0276/2002 – 2002/2134(COS))

Het Europees Parlement,

- gelet op de artikelen 21, 194 en 195 van het EG-Verdrag,
 - gelet op artikel 13 van het EG-Verdrag en artikel 21 van het Handvest van de grondrechten,
 - gelet op zijn besluit van 9 maart 1994 inzake het statuut van de Europese Ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt¹,
 - gelet op artikel 3, lid 7 van het statuut van de Europese Ombudsman,
 - gelet op artikel 179, lid 2 van zijn Reglement,
 - gelet op artikel 47, lid 1 van zijn Reglement,
 - onder verwijzing naar zijn vroegere resoluties van 16 juli 1998 over het speciaal verslag van de Europese Ombudsman over de toegang van het publiek tot documenten²; van 15 mei 2001 over het verzoekschrift in de 21e eeuw³; van 18 november 2000 over het speciaal verslag van de Europese Ombudsman inzake geheimhouding bij de aanwervingsprocedures van de Commissie⁴; van 6 september 2001 over het speciaal verslag van de Europese Ombudsman inzake een code van goed administratief gedrag en de toegankelijkheid van die code voor het publiek⁵; van 12 december 2001 over het speciaal verslag van de Europese Ombudsman naar aanleiding van klacht 713/98 over het recht op informatie en gegevensbescherming⁶ en van 12 december 2001 over de herziening van het Verdrag met het oog op de versterking van het petitierecht⁷,
 - onder verwijzing naar zijn resoluties over gelijke kansen en de gelijkheid van mannen en vrouwen van 15 november 2000⁸ van 31 mei 2001⁹ van 24 oktober 2001¹⁰ en van 25 april 2002¹¹,
 - gezien het verslag van de Commissie verzoekschriften (A5-0355/2002),
- A. overwegende dat de Europese Ombudsman krachtens het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap door hem gerechtvaardigd geacht onderzoek op eigen initiatief dan wel op basis van klachten verricht wanneer wanbeheer bij het optreden van de

¹ PB L 113 van 4.5.1994, blz. 15.

² PB C 292 van 21.9.1998, blz. 113 en 170.

³ PB C 34 E van 7.2.2002, blz. 22 en 89.

⁴ PB C 223 van 8.8.2001, blz. 352 en 368.

⁵ PB C 72 van 21.3.2001, blz. 239 en 331.

⁶ Aangenomen op 11.12.2001, punt 16.

⁷ Aangenomen op 11.12.2001, punt 15.

⁸ PB C 223 van 8.8.2001, blz. 102 en 159.

⁹ PB C 47 E van 21.2.2002, blz. 19 en 158.

¹⁰ PB C 112 E van 9.5.2002, blz. 36 en 169.

¹¹ Aangenomen op 25.4.2002.

communautaire instellingen of organen wordt geconstateerd, met uitzondering van het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg bij de uitoefening van hun gerechtelijke taak,

- B. overwegende dat in artikel 3, lid 6 van het statuut van de Europese Ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt bepaald is dat indien de Ombudsman een geval van wanbeheer ontdekt, hij zich tot de betrokken instelling of het betrokken orgaan wendt en eventueel ontwerpaanbevelingen doet,
- C. overwegende dat de Ombudsman tijdens de diverse fasen van het onderzoek in deze zaak getracht heeft tot een minnelijke schikking te komen en de volgende ontwerpaanbeveling heeft gedaan: "De Europese Commissie moet uiterlijk op 30 september 2001 de door haar gehanteerde regel afschaffen op grond waarvan nationale deskundigen die bij de Commissie gedetacheerd zijn niet parttime mogen werken",
- D. overwegende dat het speciaal verslag van de Ombudsman een uitstekende gelegenheid biedt om alle aspecten van het geval in kwestie en het probleem van discriminatie op grond van geslacht onder de loep te nemen,
- E. overwegende dat bepalingen of regelingen inzake de toegang tot het arbeidsproces en arbeidsvoorwaarden volgens de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie "een indirecte discriminatie [inhouden] jegens vrouwelijke werknemers wanneer zij, hoewel in neutrale bewoordingen gesteld, feitelijk veel meer vrouwen dan mannen benadelen, tenzij dit verschil in behandeling wordt gerechtvaardigd door objectieve factoren die niets van doen hebben met discriminatie op grond van geslacht",
- F. overwegende dat met het oog op de niet te weerleggen cijfers van het percentage vrouwen onder vergelijkbare Commissieambtenaren dat parttime werkt, artikel 2, lid 1 van de Regeling van de Europese Commissie van toepassing op nationale deskundigen die bij de diensten van de Commissie zijn gedetacheerd waarin bepaald wordt dat nationale deskundigen die bij de Commissie gedetacheerd zijn gedurende hun gehele detachingsperiode op fulltime-basis werken, tot discriminatie op grond van geslacht kan leiden,
- G. overwegende dat de Europese Commissie niet in staat is gebleken de eis dat gedetacheerde nationale deskundigen fulltime moeten werken te rechtvaardigen op grond van relevante en aanvaardbare objectieve factoren, in het bijzonder in het besef dat volgens de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie budgettaire overwegingen als zodanig geen discriminatie ten nadele van een der geslachten kunnen rechtvaardigen¹,
- H. overwegende dat de Commissie weliswaar de noodzaak heeft aanvaard om haar regeling te wijzigen, maar desalniettemin twee maal heeft nagelaten de aanbevelingen van de Ombudsman in dezen op te volgen onder het voorwendsel dat zij nog steeds "in onderhandeling is met de personeelsvertegenwoordiging van de Commissie en de andere instellingen" over een breder hervormingsplan,
- I. overwegende dat de Commissie onlangs in reactie op het ingrijpen van de Ombudsman een besluit over de regeling inzake nationale, bij de Commissie gedetacheerde deskundigen, heeft aangenomen waarmee de bepaling dat deze gedetacheerde nationale deskundigen niet in

¹ Zaak C-226/98 loc. cit., paragraaf 39.

deeltijd kunnen werken, wordt geschrapt¹,

CONCLUSIES

1. is van mening dat de Ombudsman door dit onderzoek in te stellen de opdracht heeft uitgevoerd die hem op grond van artikel 195 van het Verdrag is opgedragen;
2. onderschrijft het speciaal verslag van de Ombudsman dat deel uitmaakt van de inspanningen om iedere vorm van discriminatie op grond van geslacht te elimineren; is het ermee eens dat de Europese Ombudsman terecht constateert dat de Commissie geen geldige redenen heeft gegeven om niet in alle opzichten aan de ontwerpaanbeveling van de Ombudsman van 10 mei 2001 te voldoen;
3. juicht het toe dat de Commissie naar aanleiding van de aanbeveling van de Ombudsman de beloftes is nagekomen die zij tijdens het onderzoek heeft gedaan, ook al is dit later gebeurd dan zij zelf had aangegeven;
4. verwacht van de Commissie - die op grond van haar Witboek dat op 1 mei 2000 werd goedgekeurd, heeft toegezegd een modelwerkgever te worden en voornemens is genderkwesties stelselmatig en principieel in overweging te nemen - dat zij haar hervorming in overeenstemming met dit basisbeginsel doorvoert;
5. bevestigt dat de Europese instellingen de naleving van grondrechten niet naar eigen goeddunken ter discussie kunnen stellen of de naleving van wettelijke voorschriften inzake niet-discriminatie voor zich uit kunnen schuiven;
6. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de Europese Ombudsman en de lidstaten.

¹ C(2002)1559 van 30 april 2002.

TOELICHTING

Achtergrond

Mevrouw Caroline Potter, indienster van de klacht, is een Brits ambtenaar. In november 1999 zag zij een advertentie van de Europese Commissie waarin zij voor haar Directoraat-generaal VII (Vervoer) gedetacheerde nationale deskundigen (GND's) zocht. Klaagster solliciteerde hierop en haar werkgever beloofde haar sollicitatie te steunen en haar salaris gedurende de detachering door te betalen.

In artikel 2, lid 1 van de Regeling van de Europese Commissie inzake toepassing op de nationale deskundigen die bij de diensten van de Commissie zijn gedetacheerd¹ is bepaald dat zij gedurende de periode van detachering op voltijdse basis werken. Klaagster heeft een zoon die indertijd elf maanden oud was. Toen klaagster van de bewuste bepaling kennis nam, heeft zij contact opgenomen met het hoofd van de afdeling wiens naam in de advertentie was vermeld om hem te vragen of ze ook in deeltijd kon werken om zo voor haar zoon te zorgen. Klaagster was bereid om vier dagen per week te werken. Het hoofd van de afdeling zei haar dat hij geen enkele reden zag om haar dit niet toe te staan.

Maar toen klaagster de Commissie in januari 2000 opnieuw belde omdat ze niks meer hoorde, werd haar verteld dat er een reorganisatie had plaatsgevonden en dat de door haar geambieerde post onder een nieuw afdelingshoofd viel. Laatstgenoemde liet haar weten dat hij haar sollicitatie niet in aanmerking kon nemen als zij niet bereid was voltijds te werken. Klaagster heeft haar sollicitatie gezien deze situatie toen ingetrokken.

Klaagster was van mening dat de bewuste bepaling discriminerend was en veel meer in het nadeel van vrouwen dan van mannen werkte omdat vrouwen over het algemeen vaker dan mannen voor kinderen zorgen. Zij heeft bij de Europese Ombudsman dan ook een klacht tegen de Commissie ingediend.

Het onderzoek en de aanbevelingen van de Ombudsman

Op grond van de eerste reactie van de Commissie en de opmerkingen van klaagster hierover, concludeerde de Ombudsman dat hij nadere gegevens nodig had om de klacht te kunnen behandelen. Hij vroeg de Commissie derhalve cijfers te overhandigen over het aantal ambtenaren en gedetacheerde nationale deskundigen dat parttime werkte. De Ombudsman vroeg de Commissie ook te specificeren hoeveel vrouwen hiervan parttime werkten.

In haar antwoord liet de Commissie de Ombudsman weten dat in september 2000 van de in totaal 5.710 A-ambtenaren, 106 parttime werkten, waaronder 87 vrouwen. Daarnaast deelde de Commissie mede dat er in totaal 713 GND's voor de Commissie werkten, waaronder 213 vrouwen.

De Commissie tekende daarbij aan dat het aantal GND's op grond van de beschikbare begrotingskredieten beperkt was. Deze kredieten werden op grond van man/jaren toegekend. Het totale aantal GND's dat de Commissie ter beschikking stond, zou dus door parttime werkende GND's die wel hun volledige dagtoelages ontvingen, worden gereduceerd.

¹ Besluit van de Commissie van 7 januari 1998 (C(97)3402), gewijzigd bij besluit van de Commissie van 3 februari 1999 (C(99)220).

De Ombudsman kwam tot de voorlopige conclusie dat het verbod om GND's parttime te laten werken een voorbeeld van wanbeheer was. Op 31 januari 2001 legde de Ombudsman de Commissie een minnelijke schikking voor. In zijn brief deed de Ombudsman de Commissie de suggestie de regel waarin zij de bij de Commissie gedetacheerde nationale deskundige verbod om parttime te werken, af te schaffen.

In haar antwoord d.d. 22 maart 2001 wees de Commissie erop dat zij in het kader van het huidige hervormingsproces een nieuw besluit aan het opstellen was inzake de regeling van toepassing op gedetacheerde nationale deskundigen. Volgens de Commissie zou in dit nieuwe besluit, dat later in 2001 zou worden goedgekeurd, de regel dat bij de Commissie gedetacheerde nationale deskundigen niet parttime mochten werken, worden afgeschaft.

De Ombudsman nam er kennis van dat de Commissie met een nieuw besluit bezig was dat later in 2001 zou worden goedgekeurd en waarin de bepaling dat bij de Commissie gedetacheerde nationale deskundigen niet parttime konden werken, zou worden afgeschaft. Desalniettemin werd hiervoor geen concrete datum genoemd. Dit betekende dat de Commissie voornemens was de bewuste bepaling te blijven toepassen zonder uit te leggen waarom de door de Ombudsman gesuggereerde wijziging moest worden uitgesteld. De Ombudsman vond deze situatie onbevredigend.

Op 10 mei 2001 deed de Ombudsman derhalve de volgende ontwerpaanbeveling aan de Commissie toekomen, in overeenstemming met artikel 3, lid 6 van het Statuut van de Europese Ombudsman:

"De Europese Commissie moet de bepaling waarin zij bij de Commissie gedetacheerde nationale deskundigen verbiedt parttime te werken uiterlijk 30 september 2001 afschaffen".

De Ombudsman onderbouwde zijn aanbeveling met twaalf punten. Hiermee wilde hij in wezen twee dingen bereiken: enerzijds moest artikel 2, lid 1 van de regeling van de Commissie van toepassing op de GND's beschouwd worden als (indirect) discriminerend op grond van geslacht op basis van bovengenoemde cijfers. Anderzijds wilde hij vaststellen dat de Commissie geen objectieve reden had opgegeven om de bewuste bepaling niet in te trekken of te wijzigen, zelfs nadat zij ervan bewust was gemaakt dat deze bepaling als discriminerend kon worden beschouwd.

Tegen het licht van de jurisprudentie van het Hof van Justitie was de Ombudsman van mening dat *de bewuste bepaling waarin het GND's verboden wordt parttime te werken van toepassing is op alle sollicitanten op dergelijke posten, ongeacht het geslacht van de te benoemen persoon. Desalniettemin volgt uit de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie dat een nationale bepaling of regeling een indirecte discriminatie jegens vrouwelijke werknemers inhoudt wanneer zij, hoewel in neutrale bewoordingen gesteld, feitelijk veel meer vrouwen dan mannen benadeelt, tenzij dit verschil in behandeling wordt gerechtvaardigd door objectieve factoren die niets van doen hebben met discriminatie op grond van geslacht*¹ (1.5).

Met betrekking tot de redenen die de Commissie had aangedragen om voorlopig niets te ondernemen, concludeert de Ombudsman dat *het meest concrete argument van de Commissie gebaseerd was op de kosten. Maar volgens de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie kunnen budgettaire overwegingen als zodanig geen rechtvaardiging vormen voor een verschil in*

¹ Zaak C-226/98 *Jørgensen* ECR [2000] I-2447 paragraaf 29.

*behandeling tussen mannen en vrouwen*¹. Daarnaast leken de cijfers die de Commissie over zijn eigen ambtenaren had overhandigd te suggereren dat de financiële gevolgen om GND's toe te staan parttime te werken niet significant zouden zijn, hoewel deze gevolgen momenteel niet precies konden worden berekend (1.11).

Op 30 april 2002 publiceerde de Commissie het besluit dat een einde maakte aan deze discriminatie.

Overwegingen

Uw rapporteur is van mening dat de argumenten van de Ombudsman ter onderbouwing van de noodzaak om de bepaling van artikel 2, lid 1 van de regeling van de Commissie van toepassing op de gedetacheerde nationale deskundigen te wijzigen of in te trekken, gegrond waren. Vooral de hierboven geciteerde punten 1.4 en 1.5 van de ontwerpaanbeveling lijken genoeg gronden te bieden om dit als een plicht krachtens de Verdragen te beschouwen².

In haar reactie van 12 juli 2001 lijkt de Commissie deze redenering te aanvaarden:

De Commissie heeft reeds medegedeeld dat zij in het kader van het hervormingsproces een nieuw besluit aan het voorbereiden is over de regels van toepassing op gedetacheerde nationale deskundigen. Dit nieuwe besluit behelst een grondige herziening van de regeling en afschaffing van de bepaling dat bij de diensten van de Commissie gedetacheerde nationale deskundigen niet parttime kunnen werken.

Desalniettemin bleef de Commissie op haar standpunt staan dat zij buiten de bredere context van een algemene hervorming geen verdere stappen kon ondernemen en dat over de hervorming met de personeelsvertegenwoordigers en andere instellingen moest worden onderhandeld. Uw rapporteur is van mening dat er met de personeelsvertegenwoordiging of andere Europese instellingen niet onderhandeld mag worden over de vraag of het Gemeenschapsrecht al dan niet in acht wordt genomen of geschonden wordt. Bovendien bleek er geen enkele geldige reden te zijn om wijziging van artikel 2, lid 1 van de regeling van de Commissie van toepassing op gedetacheerde nationale deskundigen waarin van hen geëist wordt dat zij voltijds werken, op de lange baan te schuiven. De Commissie bleek dus niet in staat redenen aan te dragen om de ontwerpaanbeveling van de Ombudsman niet op te volgen en uw rapporteur wijst erop dat de Ombudsman in zijn speciaal verslag aan het Parlement tot het juiste besluit is gekomen. Uw rapporteur juicht het toe dat de oorspronkelijke klacht, het speciaal verslag van de Ombudsman en de uiteindelijke reactie van de Commissie ertoe geleid hebben dat de Commissie haar beheer heeft verbeterd, hoewel hij het betreurt dat dit met enige vertraging is gebeurd.

Het is belangrijk dat de eigen instellingen van de Europese Unie voldoen aan de eisen van gelijke behandeling en niet-discriminerend gedrag, zoals neergelegd in de Verdragen, ten einde het goede voorbeeld te geven. Het valt te verwachten dat er overeenkomstig de toezeggingen in het Witboek van 1 maart 2000 nog andere verbeteringen zullen worden doorgevoerd.

¹ Zaak C-226/98 loc. cit., paragraaf 39.

² Daarnaast wijzen we erop dat *de Ombudsman van mening is dat deze jurisprudentie ook van toepassing is op de bepalingen en regelingen die de instellingen en organen van de Europese Gemeenschap zelf goedkeuren. Daarnaast wordt erop gewezen dat in artikel 21, lid 1 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie in algemene bewoordingen bepaald wordt dat iedere vorm van discriminatie op grond van geslacht verboden is* (1.6).